Анастасія Кістол

СИТУАЦІЯ НА РИНКУ ПРАЦІ В УКРАЇНІ

Ринок праці є найбільш складним і динамічним елементом ринкової економіки. Тут не тільки переплітаються інтереси працівників і роботодавців, але і віддзеркалюються усі соціально-економічні, політичні й демографічні та інші процеси, що відбуваються у суспільстві.

Під ринком праці розуміють динамічну систему, що включає у себе комплекс соціально-трудових відносин з приводу умов найму, використання й обміну робочої сили на життєві засоби, і механізм його самореалізації, механізм попиту та пропозиції, що функціонує на основі інформації, яка надходить у вигляді змін ціни праці (заробітної плати) [1, с. 39].

Стан ринку праці визначається і становищем національної економіки в цілому, і методами макроекономічного регулювання, і ефективністю соціальної політики.

Ситуація на ринку праці в Україні характеризується нестачею робочих місць, високою їхньою часткою з небезпечними умовами праці та низькими вимогами до якості робочої сили. Якість пропозиції робочої сили часто не відповідає сучасним вимогам щодо її професійно-освітньої підготовки, трудової та виконавчої дисципліни, мобільності та економічної активності в цілому. Наслідком незбалансованості пропозиції робочої сили із попитом на неї є високий рівень безробіття, зокрема прихованого та часткового, та велика частка безробітних, які не мають роботи понад 1 рік.

Безумовною проблемою ринку праці, наслідки якої виходять далеко за його межі, є низький середній рівень заробітків і відповідно низька питома вага витрат на робочу силу у собівартості виробництва та оплати праці найманих працівників у ВВП, надмірна міжгалузева і низька міжпосадова диференціація заробітної плати. Низький рівень трудових доходів та їх невиправдана диференціація неминуче призводять до кризи мотивації трудової діяльності, що знижує трудову активність, сприяє неефективному використанню трудового потенціалу, зниженню ролі праці та її повному чи частковому вилученню з основних життєвих цінностей.

Проте економічне зростання, яке характерне для України на сучасному етапі, створює об’єктивні передумови для підвищення рівня зайнятості, реальних доходів населення, передусім заробітної плати, збільшення її частки у сукупних доходах населення. Так, за даними Держслужби статистики [2], в Україні у 2009–2012 рр. має місце зростання економічної активності населення при зменшенні кількості економічно активних осіб старше працездатного віку. Заслуговують на увагу і тенденції щодо скорочення безробіття та зростання рівня зайнятості населення. Зокрема, рівень зайнятості населення у віці 15–70 років у країні зріс з 57,7 % у 2009 р. до 59,2 % у 2011 р. Рівень безробіття населення працездатного віку за методологією Міжнародної організації праці (МОП) становив за 9 місяців 2012 р. – 8,0 %, у 2011 р. – 8,6 %, у 2010 р. – 8,8 %, у

2009 р. – 9,6 %. Слід відзначити, що, на думку експертів, впровадження новацій передбачених новим Законом України «Про зайнятість населення», який набув чинності з 1 січня 2013 р., дозволить знизити аналізований показник рівня безробіття до 2015 р. до 6,5 %.

Отже, аналіз стану і тенденцій розвитку ринку праці України дає підстави для висновку про необхідність його подальшого реформування з метою подолання суперечностей, що спричиняють зростання напруги на ньому, несприятливо впливають на основні параметри зайнятості населення, призводять до зниження ефективності використання та розвитку трудового потенціалу.

Список використаних джерел:

1. Буланова В. С. Рынок труда : учебник / В. С. Буланова, Н. А. Волгина. – М. : «Экзамен», 2003. – 480 с.
2. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrstat.gov.ua/